

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

Kokonaisvaltainen riskienhallinta

Kaupunginvaltuutettujen koulutus ke 14.6.2017

Kehittämispäällikkö Marja Kariniemi
Konsernihallinto - omistajaohjaus

OULU

Esityksen sisältö

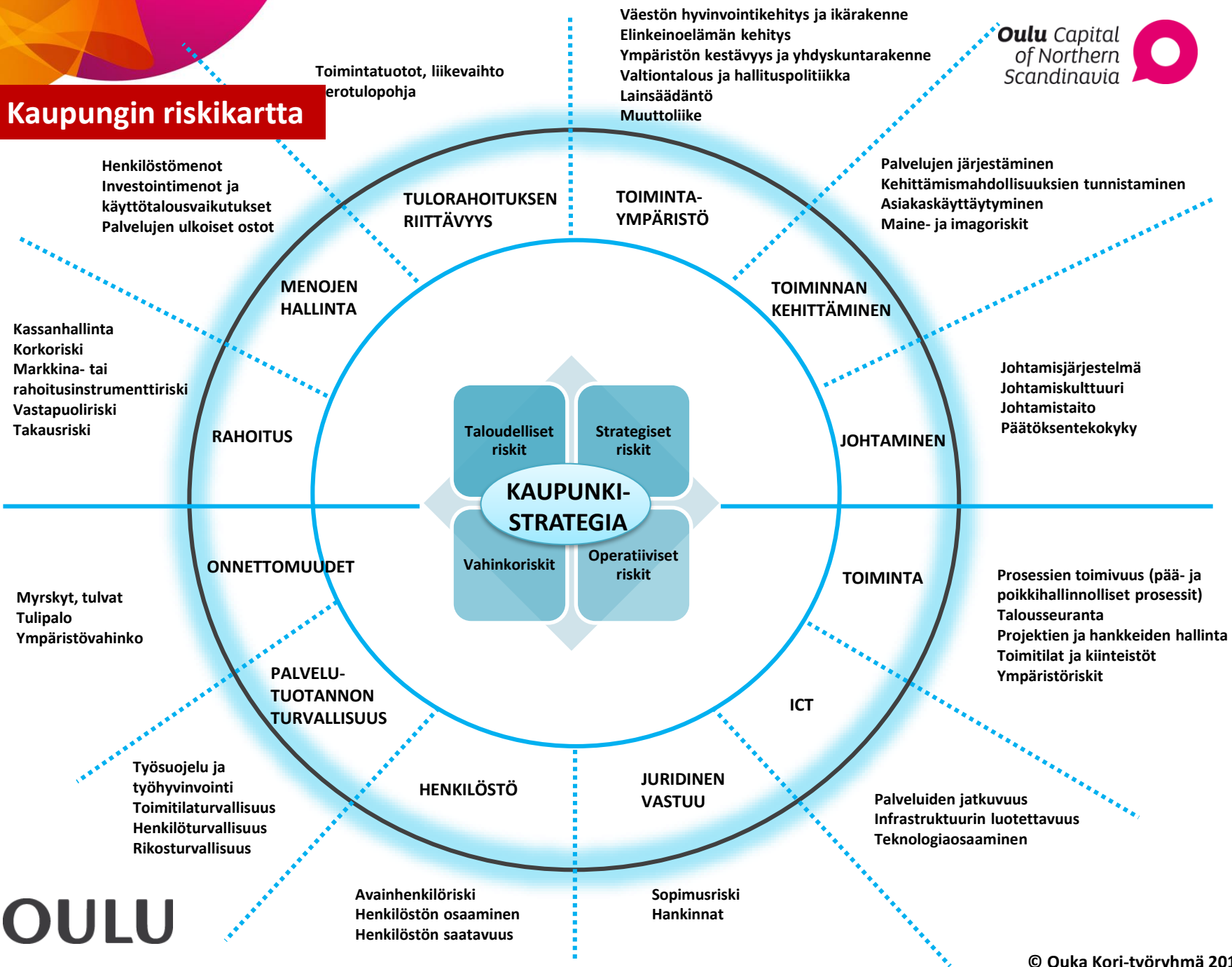
- ❖ Mitä tarkoitetaan kokonaisvaltaisella riskienhallinnalla
- ❖ Esimerkki kunnan riskikartasta
- ❖ Kokonaisvaltainen riskienhallinta ja välineistö osana talouden ja toiminnan suunnittelu- ja seurantaprosessia
- ❖ Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan työryhmän (KORI) tehtävät ja kokoonpano

Kokonaisvaltainen riskienhallinta

- Kokonaisvaltainen riskienhallinta on osa sisäistä valvontaa, jonka tavoitteena on varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen
- Kokonaisvaltaisessa riskienhallinnassa riskienhallinta kytketään organisaation strategisiin, toiminnallisiin ja taloudellisiin tavoitteisiin
- Siinä tunnistetaan organisaation toimintaan mahdollisesti vaikuttavat tapahtumat ja saatetaan tapahtumien riskit organisaation hyväksymälle tasolle

Kaupungin riskikartta

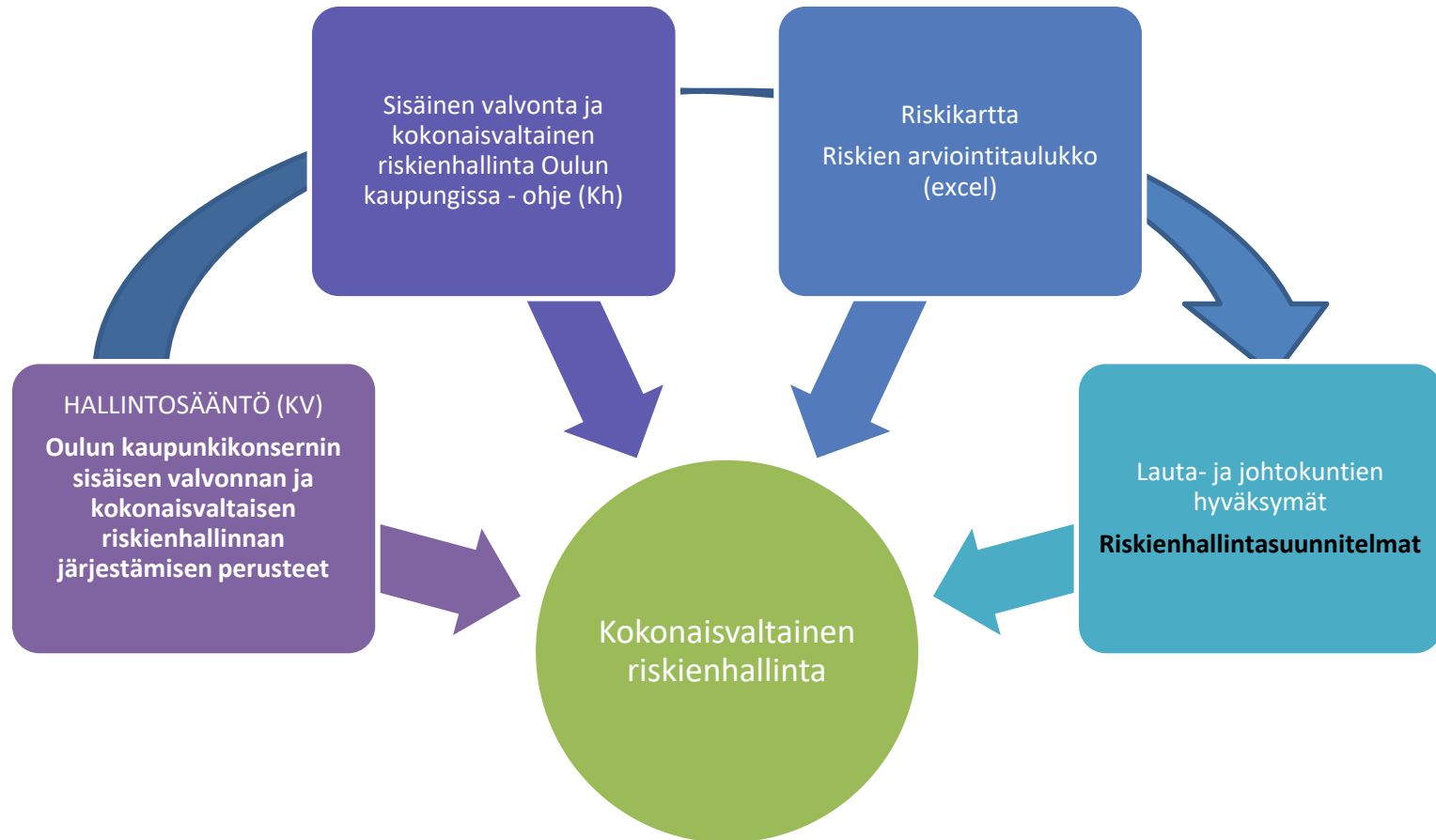
Sisäinen valvonta ja kokonaisvaltainen riskienhallinta Oulun kaupungissa – käytännön vastuut

Oulu Capital
of Northern
Scandinavia

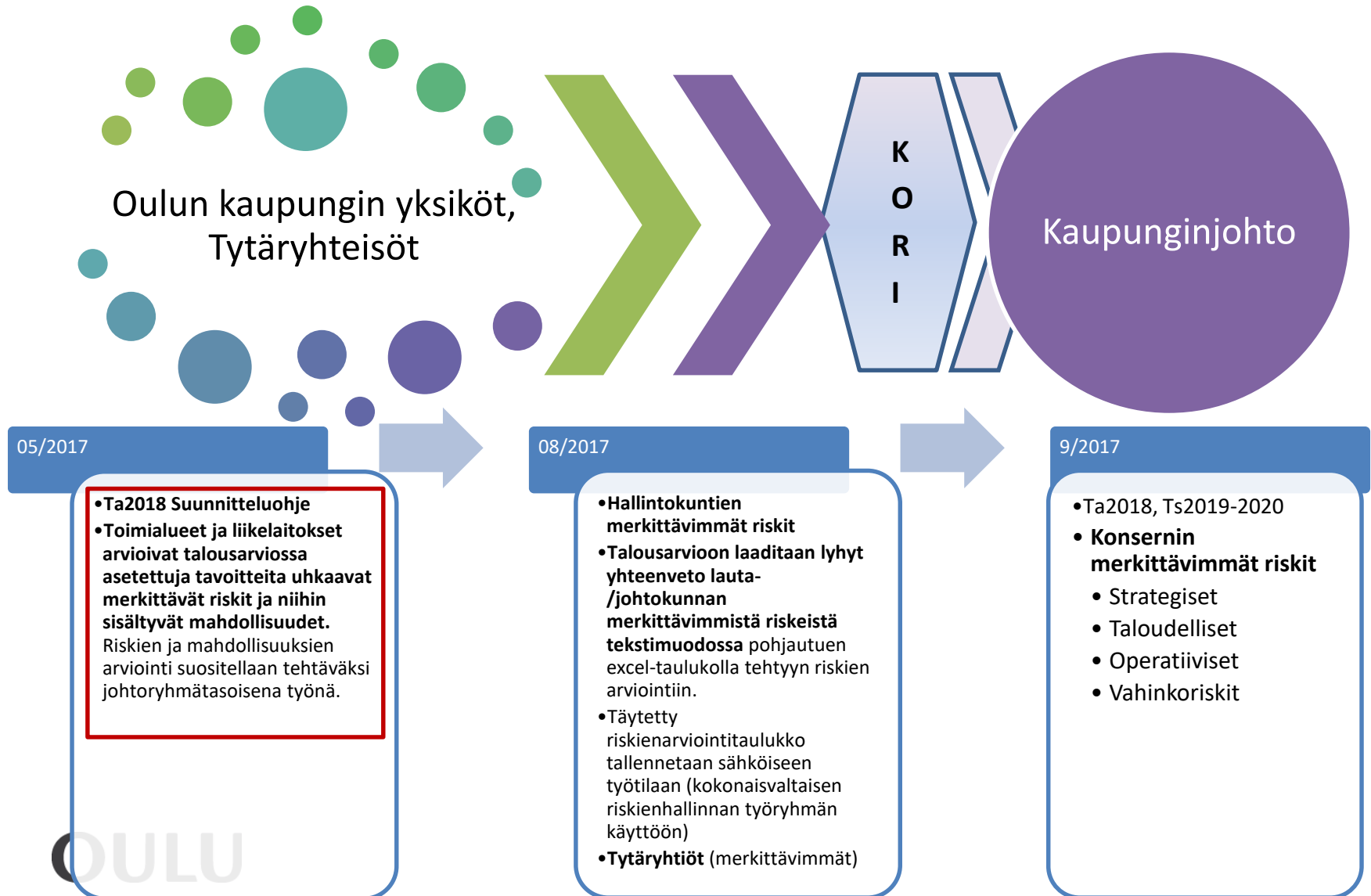

Taso tai toimija	Tehtävä tai vastuu
Kaupunginvaltuusto	Päätää Oulun kaupunkikonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen perusteista. (=Hallintosäätö)
Tarkastuslautakunta	Voi esittää arviointikertomuksessaan arvionsa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilasta.
Tilintarkastaja	Tarkastaa, onko kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti. (Tilinpäätös)
Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja	Operatiivinen vastuu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeistamisesta ja asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta sekä tuloksellisuudesta. Kaupunginhallitus on lisäksi velvollinen antamaan osana toimintakertomusta selonteot sisäisen valvonnan ja konsernivalvonnan järjestämisestä kaupungissa ja kaupunkikonsernissa.
Tarkastustoimikunta	Valvoo ja arvioi sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaista järjestämistä, riittävyttä ja tehokkuutta. Valmistelelee kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi kaupunkikonsernia koskevat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet.
Sisäinen tarkastus	Arvioi ja tarkastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimivuutta.
Lauta- ja johtokunnat sekä tytäryhteisöjen hallitukset	Vastaa omalla tehtävä-/toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä merkittävimpien riskien raportoinnista kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti. Tekee osana toimintakertomustaan selonteon sisäisen valvonnan järjestämisestä toimialaltaan.
Toimilueiden johtajat, liikelaitosten johtajat, tytäryhtiöiden toimitusjohtajat	Vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja tuloksellisuudesta vastuualueillaan sekä raportoivat niiden järjestämisestä ja tuloksellisuudesta valvonnasta vastuussa olevalle toimielimelle.
Henkilöstö	Riskien tunnistaminen, arviointi, ennaltaehkäisy ja raportointi omissa tehtävissään. Toimiminen annettujen ohjeiden mukaan.
Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan työryhmä (KORI-työryhmä)	Konsernin riskienhallinnan koordinointi, kehittäminen ja tukeminen sekä konsernitason merkittävien riskien kokoaminen ja arviointi.

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan välineistö

Konsernin merkittävimmät riskit – Ta2018 prosessi

Riskienhallintasuunnitelma

- ❖ Kuvataan toimialueen/liikelaitoksen/konsernipalveluiden toimintaympäristö sekä riskienhallintaprosessin käytännön toteutus ja vastuut. Lisäksi määritellään käytettävät riskienhallintatoimenpiteet. Riskienhallintasuunnitelma koskee taloussuunnittelukautta xxxx-xxxx.
- ❖ Riskienhallinta on osa Oulun kaupungin normaalia toiminnan suunnittelua, päätöksentekoa sekä toiminnan arviointia. Riskejä arvioitaessa on huomioitava, että riski ei ole pelkästään negatiivinen asia, vaan useimpiin riskeihin liittyy myös mahdollisuus.
- ❖ Lauta- ja johtokunnat tunnistavat, arvioivat ja priorisoivat vuosittain talousarvion laatimisen yhteydessä toimintaansa liittyvät keskeisimmät riskit. Merkittävistä riskeistä raportoidaan säännöllisesti välitilinpäätösten ja tilinpäätösten yhteydessä sekä tarvittaessa riskin ilmaantuessa heti toimialueesta/liikelaitoksesta vastaavalle johtajalle.

❖ TOIMINTAYMPÄRISTÖN KUVAUS

- mitkä asiat säätelevät toimialueen/liikelaitoksen/konsernihallinnon toimintaa tai mihin sen toiminta perustuu (esim. lainsäädäntö, viranomais määräykset, sopimukset)
- toimialueen/liikelaitoksen/konsernihallinnon tehtävät ja tavoitteet
- keskeiset toimialueen/liikelaitoksen/konsernihallinnon tavoitteisiin vaikuttavat tekijät ja kehityssuunnat,
- mitä toimialue/liikelaitos/konsernihallinto tarvitsee, jotta se voi saavuttaa tavoitteensa (keskeiset vaatimukset onnistumiselle) sekä
- kuinka toimintaympäristön arvioidaan muuttuvan taloussuunnittelukaudella.

❖ RISKIENHALLINTAPROSESSI

- riskienhallintatoimintojen tavoitteet lyhyellä ja pitkällä aikavälillä
- riskienhallintaprosessiin osallistuvat tahot ja prosessin vuosittainen aikataulukaus,
- vastuut riskienhallintaprosessista ja sen toteuttamisesta, riskien seurannasta ja raportoinnista
- sekä riskien ja mahdollisuuksien tunnistamisessa, analysoinnissa ja priorisoinnissa käytettävät menetelmät.

❖ RISKIENHALLINTATOIMENPITEET

- käytettävät riskienhallintatoimenpiteet sekä
- miten riskienhallintatoimenpiteet dokumentoidaan, miten niitä seurataan ja miten niistä raportoidaan.

Kokonaisvaltaisen riskienhallinnan työryhmän (kori-ryhmä) tehtävät

Työryhmän tehtävänä on kaupunkikonsernin kokonaisvaltaisen riskienhallinnan koordinointi, kehittäminen ja tukeminen sekä merkittävien riskien kokoaminen ja arviointi:

- yhtenäistää riskienhallintaan liittyvät käytännöt (esim. riskienarviointi ja -analysointi sekä raportointi) koko konsernissa
 - riskienhallintaohjeistus
 - **sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet ja yleisohje**
 - **riskienarviointilomake, riskienhallintasuunnitelma**
 - riskienarvioinnin kytkeminen kaupungin talouden suunnittelu- ja seurantaprosessiin
- tukee peruskuntaa ja liikelaitoksia sekä tytäryhteisöjä riskienhallintatyössä
 - mukanaolo tarvittaessa riskienhallintatyössä
 - konsultoi esim. rahoitukseen, turvallisuuteen, vakuuttamiseen ja strategisesti merkittäviin asioihin liittyen
- **valmistelee vuosittain talousarvioon konsernin riskianalyysin ja tilinpäätökseen arvion merkittävimmistä riskeistä sekä selonteon konsernivalvonnan järjestämisestä**
 - **Oulun kaupungin ja tytäryhteisöjen riskien läpikäynti ja arviointi**

Kori-ryhmän kokoonpano

- Marja Kariniemi, omistajaohjauksen kehittämisspäällikkö, konsernihallinto, työryhmän puheenjohtaja; *talous, toiminta*
- Veli-Matti Keloneva, rahoituspäällikkö, konsernihallinto; *rahoitus*
- Heikki Kontsas, riskienhallintapäällikkö, konsernihallinto; *turvallisuus, henkilöstöasiat*
- Kari-Pekka Kronqvist, strategiapäällikkö, konsernihallinto; *toimintaympäristö, kehittäminen, johtaminen*
- Kari Nykänen, tietoturvapäällikkö, konsernihallinto; *ICT*
- Minna Jouhten, suunnittelija, konsernihallinto, työryhmän sihteeri; *talous, toiminta*

Työryhmä raportoi Oulun kaupungin johtoryhmälle ja tarkastustoimikunnalle.